

MAGYARSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:	
Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — — 3.—	Negyedévre — — — — 3.60
Félévre — — — — 6.—	Félévre — — — — 7.—
Egész évre — — — — 12.—	Egész évre — — — — 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Hirdetések petít számításal, díjazás szerint.
Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Elváljunk?

Budapest, november 23.

Gróf Tisza István tegnap, Körber osztrák miniszterelnök tegnapelőtt kihallgatáson volt a királynál. Körber ur panaszkodni járt Tisza ellen, Tisza pedig megmagyarázta, hogy miért volt kénytelen végig huzni Körber uron. Azért, mert az ismételt beosont a magyar jogterületre, itt puskázott, politikai orzásokat igyekezett elkövetni, kiakart szakítani egy jó darabot a magyar nemzet és a magyar király jogaiból. Hogy Körber-e, vagy gróf Tisza István jött ki hosszú orral a király szobájából, nem tudjuk. Jókedvűen alig jött ki egyik is, mert a felséges urat az eddigi bonyolult helyzet után most még jobban elkészerítette két miniszterelnökének összetűzése, melyet tudvalevőleg Körber ur alattomos, majd nyílt arroganciája, a magyar ügyek intézésébe való arcátlan tolokodása idézett elő.

Az a kérdés, hogy a történetek után, mikor nemcsak a két állam népei, hanem a két állam kormányai is elkeseredett papiros-harcban vannak egymással, megmaradhatunk-e közösségben tovább is Ausztriával? Mert tény, hogy az utóbbi események folytán itt is, ott is a különválás hívei szaporodtak, sőt báró Bánffy Dezső volt miniszterelnök tegnapi kolozsvári pártalakításakor nyíltan hirdette az Ausztriától való gazdasági különválást. És Körber nem ezt a különválást mozditja-e elő? Legutóbbi beszédében újból ellenünk támadott. Ez a beszéd ismét impertinens és hozzá fenyegető volt. Most már nem elégedett meg Körber azzal, hogy egyszerűen az osztrák alkotmányt sózza a nyakunkba, hanem határozottan osztrák-magyar törvényről is beszélt. Ilyen tudvalevőleg nincs, aminthogy osztrák magyar törvényhozás sincs. De van külön magyar és külön osztrák törvényhozás s így van, külön osztrák és külön magyar kormány. Es amint Ausztriában nem ismerik el a magyar törvény hatályát, úgy a leghatározottabban visszautasítjuk azt, hogy Körber ur a mi fejünkre citalja az osztrák törvényt, mert még nem jutottunk annyira, hogy báró Beck és Lueger segítségével bekebelezte volna Szent István birodalmát az összmonarchiába. Ezt magyarázta meg gróf Tisza István a szombati beszédében Körber urnak és az osztrák kamarillának.

Körber Ernő osztrák miniszterelnök most az osztrák reakciót szólítja fegyverbe minden téren a magyar nemzeti érdekek érvényesülése ellen. Az osztrák agráriusok tudvalevőleg már a külön osztrák vámterület alapját tetették magukévá. Az osztrák iparosok a «Los von Ungarn» jelszavát kiabálják. És most jön Körber ur szinte egyenes felhívása, hogy míg a magyarok nem úgy magyarázzák saját törvényeiket, ahogy ő magyarázza a közösség felbonthatóságát és fel-

nem bonthatóságát, addig csatára ellenük! Beszédébe beleszótta az attól való retteget, hogy ha valahogy a magyar kommandó a hadseregben érvényesülne, akkor ez az *idegen szó* az osztrák monarchiában is érvényesülhetne. Ez egyenesen izgatás itt is, ott is. És denunciálás felfelé. Mikor ilyenek a viszonyok a két ország népe közt s mikor Körber ur szinte hirdeti, előkészíti Ausztriának Magyarországtól nem csak a közgazdasági, hanem államjogi elválasztását is, akkor kíváncsiak vagyunk méltán arra, hogy milyen arcborral áll elő majd az osztrák miniszterelnök ur a gazdasági kiegyezés megkötésének javaslatával. Hiszen az már magában véve is, ha olyan szomorú nem volna, hát pokolilag komikus lenne, hogy a kiegyezés nyelbesütésével az az osztrák politikus van megbízva, aki a két állam eddigi szövetsége ellen folytatja izgatásait.

Legyünk őszinték, Magyarországon is akarják nagyon sokan az Ausztriától való elválást s odaát tul a Lajthán is. Itt akarják, hogy ez a nemzet teljesen, a valóságban is független, önálló nemzeti állam legyen. Ott akarják, úgy, hogy önálló államiségünknek atributeumaitól megfossszanak. Azért küzdünk s ez ellen védekezünk mi teljes erőnkkel. Igenis, ha bekövetkezik egykor a szétválás valósága, amint hogy befog következni, az csak teljes állami függetlenségünk fentartása mellett történhetik s úgy, hogy semmi egyéb ne kössön bennünket egybe Ausztriával, mint az uralkodó azonossága. A bizonyos gazdasági szétválás bizonyára jobb dolog, mint a kiegyezésnek minden tizesztendőben való bizonytalansága.

Azt mondja Körber, hogy azért sem engedhetik meg a magyar befolyás érvényesülését a hadseregben, mert annak költségeihez ők hatvanhat százalékkal járulnak. Igen ám, csak hogy az egész közös hadsereg fentartási költsége, még az is, amit mi fizetünk Ausztriában költetik el, az osztrák ipar, közgazdaság s kereskedelem javára esik. Hát ha ott azt kiáltják, hogy váljunk el, ez a nemzet is kiáltja vissza: Váljunk el! Majd meglátjuk, hogy ki ijed meg tőle. Legyen külön magyar és külön osztrák hadsereg. Eltudjuk mi magunk is a magunk hadseregét tartani, ha annak költségei a magyar iparnak, földművelésnek, kereskedelemnek kerülnek vissza. Elbirjuk, amint elbirja a velünk szomszédos Szerbia, Bosznia — a kis Bolgárország, De akkor legelőször az fog bekövetkezni, hogy Ausztria térképét törölik ki a nemzetek sorozatából s még ebben a században beteljesül a költő jóslata:

Amint elpusztult Jeruzsálem,
El fog pusztulni Ausztria.

A válság.

Budapest, nov. 23.

Gróf Tisza István miniszterelnököt tegnap a király ötnegyedórai kihallgatáson fogadta, aki a nap folyamán vissza is érkezett Budapestre. Gróf Tisza kihallgatása előtt Körber osztrák miniszterelnök járt az uralkodónál, majd Lukács pénzügyminiszter és a közös miniszterek, így a félhivatalosak hallgatása dacára biztosra vehető, hogy a felség előtt szó volt a két miniszterelnök erős összetűzéséről is. Tegnap a fővárosban időző politikusok élénken várták a bécsi híreket, de csak a félhivatalos tudósítás jelentett a késő esteli órákban ennyit:

Ő felsége délelőtt 11 órakor magánkihallgatáson fogadta gróf Tisza István miniszterelnököt, ki az éjjeli személyvonattal utazott Bécsbe. A körülbelül egy óráig tartó kihallgatáson a miniszterelnök folyó ügyekről és az időközben fölmerült több fontos ügyről tett előterjesztést. A legfelsőbb kihallgatás után a miniszterelnök a közös külügyminisztert és a közös hadügyminisztert kereste föl tárcájukba vágó ügyek megvitatása végett és a délutáni öt órai gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

Ez az értesítés természetesen senkit sem elégitett itt ki, ahol már a hírlapokban és a pártkörökben az egyik vagy másik miniszterelnök közel napokban bekövetkező bukásáról beszéltek. Gróf Tisza Istvánt az este várták a szabad-élvű pártkörbe is, ahol nem jelent meg, mert az állomásról a reája várakozó nejevel együtt egyenesen a miniszterelnöki palotába hajtatott.

A miniszterelnökhöz közelálló körökben azt beszéltek, hogy gróf Tisza István a tegnapi kihallgatáson megkapta a felhatalmazást az obstrukcióval szemben tervezett erősebb parlamenti rendszabályok alkalmazására. Annyi bizonyos, hogy az országgyűlést ebben az évben nem oszlatják fel s annak eshetőségét a kormányelnök is csak márciusra helyezte kilátásba. Mi lesz azonban addig is gróf Tisza Istvánnak az obstrukció megtörésére irányuló taktikája? Valószínűleg a parallel ülések és a szavazási erőpróbák, amelyekkel szemben az ellenzék a technikai obstrukció fegyverével felel. Mindezekből ismét meleg parlamenti napokat jövendőnek a politikának leveli békái.

Az ugrai kerületben gróf Tisza István miniszterelnök, a szatmáriban Hieronymi kereskedelmi miniszter megválasztása van ugrálszik veszélyben. Mindegyik kerületben kifejti az ellenzék erejét, hogy minisztert buktasson. Ugráról a hivatalos erőszakról jönnek tömegesen a hírek, amelyek ma izgalomba hozták a képviselőházat is. Szatmárról azt írják, hogy a zsidók és tisztviselők megfogják buktatni Hieronymi Károlyt. Majd holnap estére meglátjuk. Ez a két választás mindenesetre a legérdekesebb időközi választás s jelezni fogja, hogy milyenek lesznek az esetleges új választások a Tisza-kormány alatt.

A delegációk összehívása.

Félhivatalosan jelentik: Mint értesülünk, a delegációk december hó 10-ére fognak Bécsbe egybehívani. Az erre vonatkozó legfelsőbb leirat

valószínűleg már a holnapi hivatalos lapban fog megjelenni.

Miniszterek mandátuma

Holnap, kedden lesz Ugrán és Szatmáron a képviselőválasztás. Ugrán gróf Tisza István miniszterelnök áll szemben Stocker József függetlenségi, Szatmárt Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter Uray Géza szintén függetlenségi jelölttel. Mind a két helyen erős lesz a küzdelem, amint azt az alábbiak is tanúsítják.

Ugráról ellenzéki forrásból a következőket jelentik: Stocker József, az ugrai kerület Kossuth-párti képviselőjelöltje egy hét előtt bejelentette a fősztolgabíróknak, hogy az ugrai kerülethez tartozó községekben programbeszédet fog tartani. Az első bejelentést írásban tette meg, de a későbbi napokon telefonon értesítette a fősztolgabírói hivatalt. Így tett szombaton is. Bejelentette, hogy az nap Cséfa községben akar beszédet tartani. De ezt a beszédet nem vette tudomásul a fősztolgabíró. Arra hívatkozott ugyanis, hogy a bejelentést 24 órával előbb kellett volna megtennie. Stocker panaszt tett a határozat ellen az alispánál, aki értesítette a cséfai fősztolgabírói hivatalt, hogy megengedi Stockernek a programbeszéd elmondását. Ez meg is történt. Vasárnap Tisza István gróf miniszterelnök ellenjelöltje, Gabányi Miklós képviselő társaságában Barakonyba utazott s ott is beszélni akart a választókhoz. Markovics Károly belényesi szolgabíró tizenhat csendőrrrel jelent meg a gyűlés helyiségében és megakadályozta a programbeszéd elmondását. Stocker erről táviratilag értesítette a belügyminiszteriumot és a függetlenségi pártot. Az ugrai kerületben igen izgatott a hangulat. Az összes községekben katonaság és csendőrség táborozik. Hétfőre sok függetlenségi képviselőt várnak Ugrára.

Kormánypárti forrásból ezzel szemben a következőket jelentik: Az ugrai kerületben teljes nyugalommal indul a választási küzdelem. A katonaság normális mértékben van jelen és felügyel a rend fenntartására anélkül, hogy mindezideig közbelépésre lett volna szükség. A szabadelvű párt tömörül. Markovics Antal pártelnök vezetésével tegnap megérkeztek Kristóffy József és Gajary Géza, valamint Papp Géza képviselők, kik a választásig ott maradnak.

Az ugrai eseményeket a függetlenségi párt ma napirend előtt szóvá tette a képviselőházban.

Szatmárról jelentik: A szatmári függetlenségi és 48-as párt és a szabadelvű párt végrehajtó-bizottsága nap-nap mellett üléseket tart, amelyeken az e hónap 24-én megejtendő választás módjait állapítják meg. A viszonyok naponként igen érdekesen alakulnak s mint a jelek mutatják, igen heves küzdelem lesz Hieronymi Károly és Uray Géza függetlenségi jelölt között.

Az „új párt” zászlóbontása.

A báró Bánffy Dezső vezérlete alatti új párt tegnap tartotta Kolozsváron alakuló gyűlését. A pártvezér kifejtette a nem valami nagy számban egybegyűlt hívek előtt az irányelveket, melyek kell, hogy a pártot a jövőben vezéreljék. E beszéd előtt dr. Apáthy István egyetemi tanár mondott nagyobb beszédet, melyben éles hangon elítélte a mostani parlamenti viszonyokat, a szabadelvű pártot és a néppártot. A gyűlés végén megalkotották a tisztikart, azután lakomára jöttek össze. Az új pártalakulásról a következőket jelentik:

A gyűlés.

A pártgyűlés vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor nyílt meg a zsufolt redutban. Elnökül Posta Béla egyetemi tanár javaslatára Reményik Károly építész választották, mire Bánffyt, ki reggel érkezett, hattagu küldöttség hívta meg Fabiny Rudolf egyetemi tanár vezetésé alatt a pártgyűlésre. Bánffy percekig tartó előbeszédet követően jelent meg, mire Apáthy István egyetemi tanár hosszabb beszéddel üdvözölte őt.

Lelekedéssel állottak össze — egymond — a párt alakítására, de oly lelkedéssel, amelynek elkeseredés a forrása.

Apáthy ezután részletesen fejtegette, hogy a képviselőházban a parlamenti kormányforma a jobbik tiltakozása ellenére vakmerő és könnyelmű játékává lesz egyesek önzésének és hiúságának, egyéni érdekeknek és hatalomra lesésnek, törtetésnek és gyáva-ságnak, elbizakodottságnak és tudatlanságnak.

Olyan pártot akarunk — mondja — mely a 67-ben kötött szövetséget becsületesen megtartja, amíg azt

nyíltan föl nem mondhatja s ezt egyelőre nem tartjuk felmondhatónak. Meg kellett mondanunk — így végzi — hogy a szívünkben mi van. Van utálat e jelen állapotok iránt és van elszántság, hogy kijuthatunk belőlük és hogy mindent elkövessünk, amit királyához és Deák Ferencnek szelleméhez hű magyar csak elkövethet. Használja fel excellenciád érzelmeinket és akaratunkat a magyar haza üdvére, az egységes magyar nemzeti állam kiépítésére, amelyet hálásan fog majd hónapok vallani egy nálunknál jobb és sokkalta erősebb, sokkalta számosabb magyarból álló nemzedék.

A beszédet nagy tetszés közt fejezte be a szónok, mire báró Bánffy Dezső mondott beszédet.

Báró Bánffy Dezső beszéde.

Ugy, amint a pártalakulások ma előttünk fekszenek — kezdte Bánffy — feltétlenül szükséges az, hogy új alakulások rendjén új pártot létesítsünk. Mert a régi pártok — távol áll tőlem, hogy vádoljak — nézetem szerint nem elégítik ki azokat a nemzeti érdekeket, melyeket szem előtt kell, hogy tartunk. (Eljenzés.) Elismerem, hogy a multak egyes eseményei iránt a felelősség engem is terhel. Nem minden körülmények között lehet azt csinálni, amit az ember legjobbnak tart. De számolni kell a viszonyokkal, számolni kell a percek alakulásával és ahhoz viszonyítva kell megkísérteni, létrehozni, megalkotni azt, amely annak az időnek igényeit elégíti ki. Minden alkalommal a nemzeti sovíniszta érdekek szolgálatában.

Merem állítani, hogy más nézete, más gondolkodása magyar hazafinak nem lehet, mint hogy legerősebb sovíniszta irányzatban legyen magyar és törekedjék arra, hogy minden eszközt felhasználjon arra, hogy itt e földön az egységes magyar nemzeti állam létesüljön. Ha nézzük Európa többi államait, ha nézzük a szomszéd országokat, Romániát, Szerbiát és a többi, kivétel nélkül azt látjuk, hogy mind arra törekszik, hogy egységes nemzeté legyen és mi körültekintéssel, tapintattal csak azt nézzük, hogy ellentéteket elő ne idézzünk. Így, ahogy a pártalakulások vannak, ez ideálnak szolgálatot nem tehetünk, olyan pártalakulást kell létrehozni, mely minden vonatkozásában csak azt nézi, hogy a nemzeti állam létrejöttének megfeleljen vagy sem. Tehát a kialakulás az, hogy egységes nemzeti állammá kell lennünk.

Arra, tisztelt uraim, hogy egy állam erős legyen szükséges, hogy gazdaságilag önálló és független legyen. Természetes, ez röviden kifejezve azt teszi, hogy szükségünk van az önálló vámterületre. Nem tagadom, évekket ez előtt, mint aki akkor a magyar kormány élén állottam, gazdasági kapcsolat létrehozása, illetőleg folytatása annak, amely 1867-től fennállott, volt egyik legfőbb törekvésem. Az egyházi-politikai küzdelmek nagy harcái után nem tartottam alkalmasnak az időt arra, hogy egy újabb erős küzdelem, egy újabb ellentét idéztessék föl. Az volt meggyőződésem, hogy a nemzetnek időre is van szüksége, hogy fokozottabb előkészítés rendjén, annak idején a gazdasági önállóságot a maga részére megállapíthassa. Terveztem akkor az 1897. év végéig való vámszövetség létrejöttét. Nem a magyar kormányon, nem a magyar viszonyokon, hanem tisztán az osztrák ellenkezésem mult, hogy a gazdasági közösség tovább való tíz évvel megállapítása akkor nem jöhetett létre. Most már azon a nézetem vagyok, hogy gazdasági függetlenségünk kivívását elhalasztani nem célszerű. Ha még esetleg egy tíz éves szerződést kötünk, akkor hosszú időre lehetetlenné válna a gazdasági önállóságunk.

Gondoskodni kell iparunk olyan fejlesztéséről, hogy természetesen szűnjék meg a kiándorlói áramlat. Persze kényszereszközökkel nem tarthatjuk idehaza a szegény népet, ha annak kenyeret és munkát nem adunk. A kiándorlást nem kell kényszereszközökkel korlátozni, de arra kell törekedni, hogy az állam oldja meg ezt a kérdést; de ne csak az állam, hanem a társadalom is.

Nem tudok meggyőződéssel lenni arról, hogy ha a honvédség és a népfőlkézésre nézve a vezérlet, vezénylet és belső szervezet tekintetében a vezény- és szolgálati nyelv tekintetében a törvényhozásnak joga van intézkedni, akkor ez a vezényleti és szolgálati nyelv fölött való intézkedés az egész hadsereg magyar részére nézve, mely a közös hadsereg alkotórésze: kizárólag ő felsége legfelső haduri jogai közé sorolható volna. Nem tagadom, hogy nekem is lehetett volna erről a kérdéstről nyilatkoznom akkor, amikor a hatalom kezemben volt, de a véletlen úgy adta, hogy a véderő-törvény kérdése ama négy év alatt, amíg a hatalom nálam volt, nem került szónyegre. Azonban meggyőződésem az, hogy e kérdést letenni még sem szabad. Erről lemondanunk nem lehet, ehhez jögnök van és e jogigényünket föl kell tartanunk körültekintő bölcs mérsékléssel és mindig figyelemmel lévén, különösen a tisztiképzésnek fokozatosan erősebb magyar nemzeti irányban való vezetésére.

Természetes, hogy ezt a kérdést egyszerre fölfújni és márol-holnapra megoldani nem lehet, mert hisz az előző idők mulasztásainak talán százados akadályok állanak elébe, de a jog áll; ezt a jogot föl nem adhatjuk, sőt e jognak megfelelően kell fejleszteni a magyar nemzeti államot.

A magyar nemzet igényeinek szem előtt tartásával parlamentünk maga is reformot igényel: úgy, hogy a meddig a választásokra nézve a mai viszonyok állanak fenn, amidőn a választói jog gyakorlása az országban két-háromféle föltételtől függ, addig aránylagos és igazságos s a nemzet érdekeit kielégítő módon nem lehetséges a parlament összealkotása, megalakulása. Azért e téren is reformálásra van szükség, valamint reformra van szükség a cenzus lehető egységesítésére, figyelemmel a különböző viszonyokra és kívánatos, hogy a választók lehetőleg nagy tömegének biztosították a választói jog. Gondoskodni kell oly módokról, amelyek lehetővé teszik azt, hogy minden cenzussal nem is bíró ember gyakorolhassa választói jogát. Szükségesnek tartom, hogy e párt a programban gondoskodjék arról is, hogy a magyar állam szuverénitása kifelé is megnyilvánulhasson, hogy a magyar állam állami önállósága kifejezésre juthasson.

Eros meggyőződésem az, hogy a magyar nemzeti állam kiépítése parancsolja azt, hogy az új pártot megalkossuk. Erre szükségünk van nemzetünk jövő nagysága érdekében, hogy gazdasági alapon fejlesszük és nemzeti alapon tegyük erőssé e nemzetet és csak azután foglalkozzunk katonai, politikai vagy közjogi vonatkozású kérdésekkel.

Bánffy nagy hatást keltett beszéde után Pisztory Mór egyetemi tanár szólalt föl. Az állapot — úgy mond — így nem tarthat. O 1864 óta tagja a pártnak, de 40 esztendei tapasztalat kényszeríti arra, hogy azt elhagyja. Akkor nehezebb volt az 1867-iki törvényeket megcsinálni, de Deák Ferenc nem tördött a klubbal. Elesen kikel a klub-uralom ellen és elítéli Tiszát, hogy első cselekedete volt a közeposztály egyik alapját alkotó tisztviselői fizetésemeléséről szóló javaslatát visszavonni és a beruházási programot megváltoztatni. Az obstrukciót kezdetben helyeselte, most azonban, miután tehetetlen fegyver, egyáltalában nem helyesli. Bizalommal üdvözli Bánffyt és lobogójának győzelmet óhajt. Utána dr. Tutsek Sándor, Szerba Dezső és dr. Jeszenszky Gyula beszélt. Fölolvastak számos üdvözölő táviratot és levelet és végül megalakították a tisztikart. Elnök lett Reményik Károly, alelnök dr. Deák Albert és Székely Miklós, titkár Koleszár Sándor. Az I. kerületben elnök Péterffy Zsigmond, alelnök Betegh Péter, jegyző Ferenc Gyula és ifjabb Antrasovszky Dániel. A II. kerületben elnök dr. Tutsek Sándor, alelnök Havas Lázár, jegyző Kovács Ede és Gámán Dezső. Reményik zárószava után a gyűlés Bánffy Dezső elnökségével véget ért.

A lakoma.

Este lakoma volt a Newyork-szállóban, ahol ismét igen sokan jelentek meg. Az első felköszöntőt báró Bánffy Dezső mondotta a királyra, majd dr. Deák Albert báró Bánffy Dezsőt élteite különösen a magyarországi nemzetiségekről szóló könyvének megjelenése alkalmából. Báró Bánffy kijelentette, hogy azért írta könyvét, hogy eszméi szélesebb körben terjedjenek el. Bánffy Apáthy Istvánt köszöntötte fel, aki aztán az új párt egységére emelte poharát. Erre köszöntött Fabiny Rudolf egyetemi tanár is. Posta Béla Reményik Károly elnököt élteite, aki aztán a vidéki küldöttségeket köszöntötte fel. Beszéltek még Váro Ferenc, dr. Pisztory Mór, dr. Tutsek Sándor, Kossutány Tamás és mások.

Hunyadmegyében legközelebb megalakul az új párt; a mozgalom élén Fáy kamarás áll.

A néppárt elnökválsága.

Gróf Zichy János, a néppárt elnöke a következő levelet intézte Rakovszky Istvánhoz, a néppárt alelnökéhez:

Tisztelt alelnök ur! Minthogy a néppárt több tekintélyes tagja az ugynevezett szabad ellenzék kebelén belül állandóan az obstrukció mellett demonstrál, holott egyéni felfogásom és meggyőződésem merőben ellentétben állanak az obstrukcióval, mely a mai viszonyok közt nem egyéb, mint az állam életerőnek következetes felemészítése és az alkotmányos érdekeknek e haza polgárainak szívéből való lassu, de biztos kiirtása: én ezennel a néppártban viselt elnöki tisztről lemondok, azért, mert csakis oly körülmények között vállalhatom és tölthetem be helyesen e megtisztelő állást, ha ez állásban — különösen fontos kérdésekben — az egész párt nézetét, véleményét és meggyőződését képviselhetem. — Budapest, 1903. november 21. Tisztelő híved: Ifj. Zichy János.

Rakovszky István szintén lemond alelnöki állá-

sáról, de azért továbbra is tagja marad a párt-nak.

A párt ma este hat óraker érkezéset tart, amelynek napirendje az elnökválasztás. A párt a lemondást sajnálattal bár, de tudomásul fogja venni, a tagok magatartását pedig egyelőre nyílt kérdésnek hagyja.

A néppárton úgy értesültek, hogy *Tisza István gróf a Körber ellen folytatott harcában Bécsben alul maradt.* Azt is tudni vélik a néppárton, hogy az ellenzék Széll Kálmánnak vagy Lukács Lászlónak minden akadály nélkül megadná az indemnitást.

Zichy János gróf bizonytalan időre elutazott a fővárosból.

Gróf Serényi államtitkár hivatalfoglalása.

Serényi Béla gróf kereskedelemügyi államtitkár ma délelőtt 10 óraker fogadta a kereskedelemügyi miniszterium központi és külső tisztviselő karának tisztelgését.

A tisztikar élén *Abonyi Emil* miniszteri tanácsos beszéddel üdvözölte az új államtitkárt.

A munkásságnak az a tere, amelyre méltóságod most lép — ugymond — nagy és nehéz feladatokkal van telve, olyanokkal, amelyek az ország egész közgazdasági életére kiható jelentőséggel bírnak. Szívvel kívánjuk, hogy méltóságodnak a Mindenható erőt, egészséget és kitartást adjon! Legyen meggyőződve méltóságod, hogy feladataiban minden tőlünk telhető igyekezettel támogatni óhajtjuk és bizalmát kiérdemelni fogjuk. Legyen vezérünk az előttünk álló uton, amely nehézségekkel van kikövezve, hogy ezeket a nehézségeket az ország javára becsülettel leküzdhessek. (Eljenzés.)

Ismételten üdvözlötünk kifejezve, kívánjuk, hogy a haza javára irányuló törekvését a legszebb siker és elismerés kísérje. (Lelkes eljenzés.)

Gróf Serényi Béla államtitkár válaszában a többek közt a következőket mondotta:

Méltóságos Uram! Igen t. Uram!

Nagyon köszönöm szives jókívánásait. Amidőn megtisztelő bizalom folytán az általam most elfoglalt állással megkínáltak, én soká haboztam. De ez az állás mégis eminenter politikai természetű lévén, nem zárkozhattam el az elől, hogy a jelenlegi politikai viszonyok közt én is hozzájáruljak a magam esekély erejével a válság megoldásához.

Egy országban, amely évszázadokon keresztül ádáz küzdelmeknek volt a színhelye, amelynek közgazdasága fejletlen, ipara kezdetleges és kereskedelme ugyszólván nincsen, tág tér nyílik a tevékenységnek és tág tér nyílik különösen ezen miniszterium tevékenységének, mely az ipar és kereskedelem fejlesztését tüzte ki feladatául. Igen gyakran halljuk azokat a kitételeket, hogy «agrárius» és «merkantilista». Akik ezeket a kifejezéseket használják, azok rendszerint nincsenek tisztában a fogalmakkal. Mert egy országban, hol a termelési faktorok olyan alacsony nívón állanak, mint nálunk, akár az egyik, akár a másiknak tu tengzéséről, vagy állami tulprotektiójáról szólni nem lehet. (Elénk eljenzés.) Abban a meggyőződésben vagyok, hogy ha ezek közül a tényezők közül akarmelyiket fejlesztjük, mindegyikkel egyuttal a másiknak fellendítéséhez is hozzájárulunk.

Legyenek bizalommal irántam, mint ahogy én igyekezem fogok arra, hogy nemcsak jó főnökük, hanem jó kollégájuk is leszek. (Hosszantartó lelkes eljenzés.)

Az államtitkár ezután a miniszterium külső hivatalainak főnökeit fogadta, míg a központi osztályfőnököket maga fogja hivatalaikban felkeresni.

Budapest, november 23.

A képviselőház holnap, november 24-én, kedden délelőtt tíz óraker ülést tart, melynek napirendjére a *Kubik Béla* és *Holló Lajos* indítványa feletti névszerinti szavazások megtartása, valamint az ujoncjavaslatok feletti vita folytatása van kitűzve.

A földmivelésügyi miniszter mandátuma. Tárcavállalása alkalmával *Tallán Béla* földmivelésügyi miniszter tudvalevőleg lemondott a török-kanizsai kerületben viselt képviselői mandátumáról. Török-Kanizsán ma volt a képviselőválasztás s mint onnan táviratozzák, *Tallán Béla* földmivelésügyi minisztert újra egyhangulag a török-kanizsai választókerület képviselőjévé megválasztották.

Uj főrend. A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a király a főrendiház szervezetének módosításáról szóló 1885 : VII. tc. 5. szakasza alapján *Bezerédj Pál* selyemtenyészési miniszteri meghatalmazottat élethossziglan a főrendiház tagjává kinevezte. A magyar közvélemény igaz meglepéssel vesz tudomást *Bezerédj Pál*, közéletünk e kiváló férfija kitüntetéséről, aki egész élete tevékenységét önzetlenül, jutalmat nem keresve a magyar szegényebb néposztály boldogulásának szentelte és szenteli maiglan. A hazai selyemtenyészés meghonosítása és fellendülése az ő nevéhez van fűzve, ami ma már az ország százezreinek ad munkát és kenyeret.

Az új székely miniszteri biztos. Miután *Sándor János* belügyi államtitkárrá történt kinevezése folytán a székely miniszteri biztosságról lemondott, a földmivelésügyi miniszter helyébe *Balogh Vilmos* miniszteri tanácsost nevezte ki, aki mint a földmivelési miniszterium IX. osztályának főnöke, előadója volt a székely ügyeknek s mint erdélyi ember, maga is alapos ismerője a viszonyoknak. A székelyföldi marosvásárhelyi miniszteri kirendeltség vezetője *Koós Mihály* miniszteri titkár lesz, aki eddig is *Sándor* oldalán működött s aki nemcsak teljesen ismeri az ügyeket, hanem az ő kiváló képességeit és munkarejét is ismerik már a Székelyföldön.

Törvényjavaslat kereskedelmi és forgalmi viszonyainknak Olaszországgal való ideiglenes rendezéséről.

1. §.

A kormány felhatalmaztatik, hogy Olaszországgal a kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak ideiglenes rendezése céljából megállapodásokat létesítsen. Az így létrejött megállapodásokat alkotmányos jóváhagyás végett az országgyűlés elé terjesztendők.

2. §.

Jelen törvény kihirdetése napján lép életbe és végrehajtásával a miniszterium bizatik meg.

Budapest, 1903 november 23-án.

Hieronymi Károly
kereskedelmi miniszter.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, november 23.

Mióta a Ház ülései pontosan tíz óraker kezdődnek, azóta még a hétfői hangulat sem tud érvényesülni. Ma is, dacára a hétfői napnak, a jobb és baloldali folyosók egyaránt jóval az ülés megnyitása előtt népesek és úgy látszik, hogy a képviselőket sem a rossz időjárás, sem pedig az a hír, hogy *Pap Zoltán* beszéli ki az egész ülést, nem tartotta vissza a tömeges megjelenéstől.

Amde mióta a tanácskozára szánt időt egy órával meghosszabbították, azóta az ellenzék vagy jegyzőkönyvi vitával, vagy pedig napirend előtti felszólalásokkal igyekezik az egyórás különbözetet ellensúlyozni. Ma azután *Holló Lajos* még személyes kérdésben való felszólalásával is segítette az időt elütni, amennyiben *Feilitzsch Arthurnak* egy közbeszólását utasította vissza. Eközben felolvasta a miniszterelnöknek egy beszédjét, ami viszont a miniszterelnököt provokálta egy nyilatkozatra. Napirend előtt azután még *Kubik Béla* egy községi jegyző által kibocsátott törvénytelen sorozási meghívót mutatott be a Háznak. *Bedőházy János* pedig az ugrai választásokon eddig előfordult visszaélések orvoslását kérte a belügyminisztertől.

Előbb *Tisza István* nyilatkozta ki, hogy bár ő az egyik jelölt Ugrán, pártatlan lesz és minden visszaélést a legszigorubban fog megtorolni.

Utána *Nyíri Sándor* honvédelmi miniszter kelt fel és a *Kubik* által bejelentett esetről kifolyólag újból hangsúlyozta, hogy a beköszöntője alkalmával elmondottak nem voltak pusztá frázisok és minden vonalon a feltétlen törvénytiszteletet követeli meg a közegektől. Büntetendő cselekményt a községi jegyző eljárásában nem lát, mert azt inkább tévedésnek, vagy tulbuzgóságnak, mint rosszakaratnak tartja.

Kubik Bélát persze nem elégitette ki a hon-

védelmi miniszter válasza és a jegyző ellen a megtorló intézkedések foganatosítását kívánta.

Az ujoncjavaslatok tárgyalása következett azután és a napirendhez egyedül *Pap Zoltán* beszélt az egész ülés alatt, oly gyér hallgatóság előtt, hogy az elnök több ízben volt kénytelen erélyes csöngetéssel a tanácskozáshoz szükséges negyven embert beierelni.

Három óra felé fejezte be az ellenzék szónoka obstrukciós beszédét a szokásos határozati javaslat beterjesztése kapcsán. A kereskedelmi miniszter nyújtotta be utána az Olaszországgal fennálló, de már felmondott «kereskedelmi szerződés ideiglenes fentartásáról» szóló törvényjavaslatot, amely a pénzügyi és közgazdasági bizottsághoz kerül előzetes tárgyalás végett.

Bejelentette az elnök, hogy a király a delegációkat december 15-re Bécsbe egybehívta. Az erre vonatkozó királyi kézirat felolvasása után az ellenzék nevében *Kubik Béla* a királyi kézirat napirendre tüzését kérte, *Holló Lajos* pedig azt indítványozta, hogy a képviselőház ezután 50 tagot, a főrendiház pedig csak tizet küldjön a delegációba.

Ugron Gábor, *Rátkay László* és *Kaas Ivor* báró az ellenzéki indítványok támogatása érdekében, *Tisza István* miniszterelnök pedig ellenük szólalt fel.

Már négy óra felé járt az idő, midőn az elnök bejelentette, hogy az ellenzék mindkét indítványra külön névszerinti szavazást és egyben ezen szavazások holnapra halasztását kérte.

A jobboldal persze gunyos felkiáltásokban tört ki az ellenzék ezen újabb időpazarlási kísérlete felett, de bizony a házszabályok értelmében az elnök kénytelen volt a holnap ülés napirendjét az ujoncjavaslatok tárgyalásán kívül a két névszerinti szavazás megtartását is kitűzni.

TÁVIRATOK.

Feltalált expedíció.

Páris, november 23. Buenos-Ayresből jelentik: A tengerészetügyi miniszter táviratot kapott Rios-Gallevosból, mely szerint az Uruguay nevű argentinai hajó a Nordenskjöld-féle antarktikus expedíció általa megmentett tagjaival odaérkezett. A hajó Nordenskjöldöt és tisztjeit New-Philipslandban, az expedíció többi tagjait Seymour szigetén találta fel. Tehát az expedíció összes tagjai ezuttal az Uruguay hajón vannak.

Panama és Kolumbia.

Washington, nov. 23. A kolumbiai adósság egy részének Panama által való átvétele kérdését illetőleg az hírlik, hogy a miniszterelnökség, bár a Panama-köztársaságnak szabályokat elő nem írhat, igazságosnak tartja, hogy Panama az adósság megfelelő részét elvállalja. Remélik, hogy a miniszterelnökség erkölcsi súlyát ez irányban érvényesíteni fogja.

VIDÉK ÉS KÖZIGAZGATÁS.

— A községi és körjegyzők mozgalma. *Vas vármegye* községi és körjegyzői annak idején terjedelmes memorandumban körvonalazták a fizetésrendezésre vonatkozó kívánásaikat. Most a fizetésrendezésre irányuló munkálatoknál szükség lévén a községek vagyoni viszonyainak pontos ismerésére, a *vármegye atispánja* körrendeletileg hívta tel azokat a körjegyzőket, akik ezideig még 1200 korona törzsfizetést nem élveznek, hogy azt hozzá, legkésőbb december hónap 9-ig beterjesszék. A kimutatásban kitüntetendő a körjegyzőséghez tartozó község neve, a pótdadó kivetési alapul szolgáló 1902. évi állami adója; hozzájárulása a jelenlegi törzsfizetéshez, az 1903. évi községi pótdadója. Kitüntetendő továbbá, hogy az 1200 koronára való felemelésből a körjegyzőséghez tartozó egyes községekre mily összeg esik és végül, hogy a felemelés mily pótdadóemelkedést idéz elő. — *Bekéscsabáról* írják: A csabai községi jegyzők lemondani hajlandók a magánmunkálatok tel esítésének jogáról s az ebből befolyó jövedelmekről, ezek között a járlatok után befolyó s részükre szabályrendeletileg biztosított jövedelemtől is, ha ezért őket a képviselőtestület méltányosan kárpótolja s a kárpótlási összeget a jegyzői törzsfizetéshez csatolja. A magánmun-

kálatokért járó kárpótlás mérvét oly kicsiny összegben kéri megállapítani, mely alig teszi ki az e címen befolyt tényleges jövedelem 30 percentjét. A nyereség csak abban áll, hogy a kárpótlási összeg a jegyzői fizetés törzséhez csatolva: a nyugdíj jogosultság összege is gyarapodik.

Előfizetési fölhívás!

December hó 1-ével új előfizetést nyitunk a *Magyarságra*, miért is kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Lakhelyüket változtató t. előfizetőinket pedig az új lakhely bejelentésére kérjük.

T. előfizetőinknek ezentúl is megküldjük vasárnaponként rendes heti szépirodalmi mellékletünket a

Magyar Családot,

mely hivatva van szórakoztató és tanulságos elbeszéléseivel és költeményeivel e lap közönségét még szívesebben összekötésbe hozni kedvelt lapjával.

Kedvezményes előfizetési áron küldjük t. előfizetőinknek az

Urambátyám

egyetlen magyar társadalmi élelappot, melyet t. előfizetőink 4 korona helyett 3 korona negyedévi előfizetési díjért kapnak és a

Budapesti Bazar

magas irodalmi színvonalu, dus tartalmu, legolcsóbb magyar modern divatlapot 1.50 K helyett 1.30 K negyedévi előfizetési díj mellett.

A «Magyarság» előfizetési árai:

Helyben:		Vidékre:	
Egy óra	1.—K.	Egy óra	1.20 K.
Negyedévre	3.—«	Negyedévre	3.60 «
Félévre	6.—«	Félévre	7.—«
Egész évre	12.—«	Egész évre	14.—«

Az *Urambátyámra* és a *Budapesti Bazarra* előfizetni a *Magyarság* postautalványán is lehet.

Mutatványszámot megismerés céljából kívánatra készséggel küldünk.

Kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek a lap elkésve érkezik vagy rendetlenül kézbesítettik, bennünket értesíteni sziveskedjenek, hogy megfelelően intézkedhessünk.

Tisztelettel

a «Magyarság» kiadóhivatala.

NAPIHIREK.

Budapest, november 23.

— (Időjárás.) A nyugati magas nyomás dél felé terjeszkedett; a depresszió pedig Magyarországot északnyugati részén tartózkodik. Európában, különösen Olaszországban javult az idő, egyebütt azonban borús vagy esős maradt. A hőmérséklet aránylag magas.

Hazánkban az idő változékony, szeles volt; helyenkint esővel, illetve az északi részekben havazással. A hőmérséklet súlydét és éjjeli minimuma főleg a Kárpátokban a fagypontra alá szállott.

Jóslat:

Változékony, enyhe idő várható, helyenkint csapadékkal.

Hőmérséklet: d. u. 2 órakor + 5-6 C. fok.

— (Udvari és személyi hírek.) Bécsből táviratozzák, hogy ő felsége ma a görög király tiszteletére udvari ebédet ad, mely után a görög király Athénbe utazik. — *Pisából* jelentik: Az olasz királyi pár ma reggel ideérkezett és útját rövid tartózkodás után San Rosoré felé folytatta.

— (A dán trónörökös Sopronban.) Sopronból jelentik: Frigyes dán trónörökös Bull ezredessel tegnap délben Schaumburg-Lippe Frigyes huszárkapitány és neje, Lujza dán királyi hercegnő látogatására Sopronba érkezett. Fogadására a pályaudvaron megjelentek a hercegi páron kívül Sprecher Arthur vezérőrnagy, Liszkay József honvédelezredes, Toepler

Kálmán polgármester és Nesser Károly rendőrfőkapitány. A Bécsben tartózkodó György görög király bejelentett látogatása elmaradt.

— (Általános tisztújítás a fővárosban.) A székesfővárosnak ezeltől hat évvel megválasztott tisztikarának mandátuma az év végével lejár s ezért a főváros törvényhatósága most pályázatot hirdet a tisztviselői állásokra. A vonatkozó kérvényeket a főpolgármesterhez kell december 19-ikéig (IV. ker. Váci utcai Ujváros háza) benyújtani. Azok, akik a polgármesteri, alpolgármesteri és városbírói állásra pályáznak, a főpolgármesternél délelőtt 10—12 óra közt személyesen jelentkezhetnek. Az állások közül a polgármesteri állás 20.000 korona évi fizetéssel és 4000 korona lakásbérrel van javadalmazva, a két alpolgármesteri állás egyenként 12.000 korona fizetéssel és 3600 korona lakásbérrel, a tiz tanácsosi állás egyenként 7000, illetőleg 6000 korona fizetéssel és 2000 korona lakásbérrel, a főjegyzői állás 6000 korona fizetéssel és 2000 korona lakásbérrel, a harmincöt tanácsjegyzői állás egyenként 4000 korona fizetéssel és 1000 kor. lakásbérrel, az árvaszéki elnöki állás 10.000 kor. fizetéssel és 3000 kor. lakáspénzzel; az árvaszéki elnök-helyettesi állás 7000 korona fizetéssel és 2000 korona lakásbérrel; a hét árvaszéki elnöki állás 6000 korona fizetéssel és 2000 korona lakásbérrel, illetőleg 5000 + 1600 koronával; a három árvaszéki jegyzői állás 4000 korona fizetéssel és 1200 korona lakásbérrel, illetőleg 3200 + 1000 korona fizetéssel; a tisztí főügyészi állás 8000 korona fizetéssel és 2400 korona lakásbérrel; a hat ügyészi állás 6000 korona fizetéssel és 2000 korona lakásbérrel, illetőleg 5000 + 1600 korona fizetéssel; a középítési igazgatói állásra 8000 korona fizetéssel és 3400 korona lakásbérrel, a főszámvevői állásra 8000 korona fizetéssel és 3400 korona lakásbérrel; a tisztí főorvosi állásra 8000 korona fizetéssel és 2400 korona lakásbérrel; a huszonkét kerületi orvosi állásra egyenként 2400 korona fizetéssel és 800 korona lakásbérrel; a tiz városbírói állásra egyenként 1200 korona tiszteletdíjjal.

— (Wlassics s Láng miniszterek az egyetemen.) A hivatalos lap legutóbbi száma jelenti, hogy a király dr. Wlassics Gyula, valamint dr. Láng Lajos nyugalmazott magyar minisztereket, miniszterekké történt kinevezetésük előtt a budapesti tudományegyetemen elfoglalt nyilvános rendes tanári állásukba visszahelyezte.

— (Bucsu az Erzsébetvárosban.) Vasárnap volt a főváros egyik legnépesebb kerületében, az Erzsébetvárosban a bucsu. Már kora reggel ellepték a mézeskalácsos sátrak a templom környékét s a kellemetlen idő ellenére is nagy embersokaság hullámozott az utcákon. A bucsunak egyházi része az új plebániatemplomban folyt le. A zenés nagymisét dr. Klinda Theofil prélat, esztergomi kanonok tartotta fényes papi segédlettel; utána dr. Csárszky István hercegeprimási titkár mondott lelkes ünnepi beszédet. A többi szentmiséket *Novák* h. plebános, *Valnicsek*, *Marcinka* és *Horiss* káplánok olvasták. Délután vecsernye fejezte be az ünnepségeket.

— (Harmincöt munkás tüzhálála.) Newyorki távirat jelenti: Tegnap éjjel Lilliben a Pennsylvania-vasut egy nagy lakóbarakjának égésénél 35 sínakkal foglalkozó olasz munkás vesztette életét. A baraknak, amelyben 125 munkás lakott, csak egy kijárása volt. Az egész épület pár perc alatt égett le.

— (Rákóczi-ünnepély.) Nagy-Szebenben a közönség nagy részvétele mellett tegnap ott Rákóczi-ünnepély volt, amelyen az ünnepi beszédeket *Zagoni* Gábor közjegyző és *Gerő* János tanár tartották.

— (Mikor az embernek veszett híre van.) Jelentő az az élelappba való eset, mely most történt meg egyik Szeged mellett földes ur falujában. Az eset főhőse a földes ur kocsisa, Kacsás Pista, ki amugy mellelleg fegyháviselt ember is. Föltűnt a gazdának, hogy vasárnaponként minden cselédsége elmegy a templomba, csak a kocsisa ül állandóan otthon.

— Hát te gazember, miért nem jársz az Isten házába? — kérdi az otthon ülőtől.
— Majd mindjárt; még hogy rám fogják, ha valami elvész az oltárú.

— (Nagy lószállítás Fiuméből.) A *fiumei* kikötőbe, mint onnan jelentik, legközelebb nagy lószállítmány érkezik, amelyet Görögországba fognak továbbítani. A lovakat Magyarországon vásárolják és innét hajóval Pireuszba szállítják. Az első lószállítmány december hó folyamán érkezik. A lovakat a görög katonaság részére vásárolják s összesen 4000 lovat szállítanak Görögországba. Elszállításukra 4—5 hajóra lesz szükség.

— (A Katholikus Ifjak Körének felolvasó-estéje.) A Katholikus Ifjak Körében november hó 25-én (szerdán) Tillmann Béla felolvasást tart, a «választói jogról és annak kiterjesztéséről». Az előadás este fél 9 órakor kezdődik. Tagoktól bevezetett vendégeket szívesen látnak. A kör helyisége IX., Ullői-ut 5. szám alatt van. — A Katholikus Ifjak Köre november hó 22-én színelőadást rendezett, Ullői-ut 5. szám alatt levő helyiségében. Előadásra került Berczik Arpádnak «A hátkirálynő» című vígjátéka. A nagy számban egybesereglett díszes közönség pompásan mulatott a sikerült előadásban. A játékban résztvettek: Nothnagel Katica, Krischki Irma, Schwalm Odón, Fekete Gyula, Engélbrecht Ferenc, Beretzky Dezső, Perényi Gyula, Rácz Béla és Kamarás Mihály. Utána kedélyes tánc következett, amely fesztelen jókedvben sokáig együtt tartotta a közönséget.

— (Negyven év múlva.) Ritka esküvő volt tegnap a fővárosban, amennyiben a felek nem kevesebb, mint *negyven* hosszú esztendőig vártak egymásra, amíg a világi és egyházi törvények szerint egymáséi lehettek. A házasság elé ugyanis akadály gördült. Az egyik fél ugyanis még *negyven* évvel *ezelőtt* válópört indított s az csak most fejeztetett be. Az új házaspár, akiknek szíve évtizedek óta egybeforrott: *Pauly* Mór székesfővárosi tisztviselő és *Lamátsch* Ludovika, a hazafias lelkű honleány. Tanuként az esküvőn *Kossuth* Ferenc és *Porkoláb* Mihály dr. kiscelli ügyvéd szerepeltek. A világi kötet *Pettykó* Antal h. anyakönyvvezető, az egyházat pedig *Dimitrovich* Vladimir görög-keleti plebános végezte.

— (A Szent-István-Társulat) 26-án, csütörtökön délután 4 órakor választmányi ülést tart.

— (Körülményes meghatározás.) A magyar paraszt sok-sok nemzeti sajátága mellett arról is nevezetes, hogy szűkbeszédű. Nem igen szereti a szószaporítást. De mindamellett, ha belekezd valamibe, olyan feneket kerit beszédének, hogy se vége, se hossza. Egy ilyen bőbeszédű tanyai magyar állott tegnap a szegedi törvényszék előtt. Tanuskodásra volt beidézve a homokjáró atyafi.

— Mikor született? — kérdezte tőle az elnök.

— Mán mint én? — kérdezte nagy akkaratósággal a magyar.

— Igen, igen, — világosította föl az elnök.

A magyar rettenő gondoskodásnak adta a fejét. Szörnyen rángatta ujjával a ködmen sarkát.

— Hát még azt sem tudja megmondani, hogy mikor született, — támad rá az elnök.

— Dehogynem tudom, tekintetös törvényhozó testület, — mentegetőzött elvörösödve a tanu. — Csak körülményesen nem emlékszőm vissza. Mégis azt gondolom, hogy vagy Luca napja előtt egy héttel, vagy krumplikapálás másnapján.

— (Arviz Sziléziában.) *Boroszló*ból táviratozzák, hogy Sziléziában az Alsó-Ausztriával határos vidékeken az árvízveszedelem nőtton nő. A gátakat sok helyütt elszakította az ár.

— (Passzusváltás) A szegedi vásáron történt. Hajlott dereku, deres fejű kis tanyai magyar kukucsult be azon a kis ablakon, ahol a járlatleyleket osztogatják.

— Itt kapok pakszust, hallja? — szólította meg a mögötte dolgozó tisztviselőt.

— Itt.

A magyar a fülihez tette a kezét, mint aki nagyot hall:

— Mondja no!

— Mondom, hogy itt — ripakodott rá mérgesen a hivatalnok.

A nagyothalló emberke inkább a mérges ábrázatot értette meg, mint a választ. Csendesesen kopogtatta meg a pénzével az üveget:

— Adjék hát no.

— Hogy hívják?

Semmi válasz.

— Mi a neve?

Csend.

— A könyörgőjt a füledobjának, hát nem akarja kend érteni: azt kérdem, minek hívják kendet — kiáltott a passzusiró akkorát, hogy csak úgy rezgett bele az ablak.

A magyar ijedten kapta fel a fejét és értelmesen megadta a választ:

— Világos pejkanca, kérem alásan, csillagos homlok.

— (Gyorsírási tanfolyam.) A Nagy Sándor-féle rendszert művelő Magyar Gyorsírók Egyesülete december havában nyilvános esti tanfolyamot nyit. A tanfolyam heti két órával február végéig tart. Részvételi díj az egész időre öt korona. Jelentkezni lehet Nagy Sándornál a Műegyetemi Könyvtárban.

— (Vasuti szerencsétlenség.) Palezieuxból (Svájc) jelentik, hogy ott nagy vasuti szerencsétlenség történt. Hat ember életét veszítette és pedig egy *Gracsov* nevű orosz család két gyermeke nevelőjével, *Rickett* kisasszonnyal, kik Montreuxba utaztak, továbbá három svájci születésű egyén, *Grunevald* és két hölgy, névszerint *Sterky* és *Bertschy* urnök. A sérültek között, kiknek száma csekélyebb, mint eleinte hitték, van a nevezett gyermekek nagyapja, Böcken ur Pétervárról, kinek sérülései nem életveszélyesek, továbbá három svájci katonatiszt. Az összes sebesültek az első kocsiiban ültek. A következő berlin-geni német kocsiiban ülők közül senki sem sérült meg.

— (Ongyilkos betörő.) Vasárnap délelőtt betörő lopózkodott be *Bubics* Zsigmond kassai püspöknek az Akadémia palotájában levő, első emeleti lakásába. A lakás, kivéve ha a püspök Budapesten időzik, lakatlan és az Akadémia portása ügyel föl rá. Tegnap is zárva volt a lakás és a portás, mikor délelőtt megvizsgálta az ajtót, észrevette, hogy alkulcsal fölnyitották. Bement a lakásba s amint a második szobába lépett, idegen fiatal embert látott fölugrani az íróasztal mellől. A portás segítségét kiabált, a betörő pedig a harmadik szobába futott. A kiáltásra a képtár látogatói közül is számosan a lakás ajtaja elé csődültek, de még nem lépett be senki a szobába, amikor lövés dördült el. A harmadik szobában a tolvaj a püspök ágyába bujt s ott haláldékon lőtte magát. Rendőrt és mentőket hívták akik az eszméletlenül fekvő betörőt megmozdították s azután a Rókus-kórházba szállították. Megállapították, hogy a magán halálos sebet ejtett legény *Pósfai* János huszonegy éves budapesti lakossegéd, akibetörés miatt már több ízben megbüntettek. A betörőt már nem lehetett kihallgatni, mert egész délután nem tért eszméltre s estére meghalt.

— (Halálos ski-kirándulás.) Bécs-Ujhelyből táviratozzák, hogy dr. *Löwenbach* János bécsi ügyvéd, aki tegnap a Raxra ment egy nagyobb társasággal ski-kirándulásra, a Károly-Lajos-menedékház közelében lavina-törtegetbe jutott. A társaság tagjai távolabb voltak, de különben sem segíthettek volna a szerencsétlenül ügyvéden, akit a lavina a mélységbe sodort. A mentési akció nem sikerült. Eddig nem akadtak *Löwenbach* nyomára.

— (A világ legnagyobb hajója.) Londonból táviratozzák, hogy *Belfastban* tegnap volt a világ legnagyobb hajójának vízrebocsátási ünnepe. Az új hajó neve *Baltic* s 23.000 tonna köbtartalmu. Az új hajó Anglia és New-York között fog közlekedni.

— (Csempészek és pénzügyőrök harca.) Temesvárról jelentik tudósítónk, hogy tegnap Székesutj temesi község határában egy fővigyázóból, egy vigyázóból és egy szemléshöz álló pénzügyőr csapat hajnalban két dohánycsempészt elfogott. Utközben az egyik csempész egy keresztutnál megszökött, a fővigyázó követte, de a csempész elragadta fegyverét. Erre heves küzdelem fejlődött a csempész és a pénzügyőrök között, mely csak akkor ért véget, amikor a szemlész háromszor lőtt a támadókra, kik megfutamodva nyomtalanul eltűntek. A küzdelemben a fővigyázó számos könnyebb, a vigyázó fején súlyos, karján pedig több könnyebb sebet kapott, úgy, hogy alig tudtak a székesuti lakanyába visszatérni. A csempészeket a csendőrség nyomozza.

— (Haza Amerikából.) Bártfáról jelentik: A sárosi tótok nagy csapatokban szállingóznak haza Amerikából s egy-egy vonat olykor száznál több kivándorlót is visszahoz. E tömeges kivándorlás oka az, hogy Pittsburgban és környékén és Amerika más helyein is a kohók és fűrészek nagy része megszüntette a munkát. Közeli az elnökválasztás ideje s a korteskedés miatt ugyszólván minden üzlet szünetel. A tótok inkább hazajönnek s itthon várják meg, amíg a munka újra föllendül Amerikában.

— (Három asszony szerencsétlensége.) Lévai tudósítónk jelentik: Tegnap három lévai asszony, özv. *Pólya* Andrásné, *Szina* Andrásné és *Kálnai* Andrásné zöldség- és élelmiszerárú asszonyok Aranyosmaróthon voltak hetivásáron. Már este volt, mikor hazafelé indultak kocsi s teljes sötétségben értek a tolmácsi komphoz. A kocsisuk ifj. *Szlusni* Gyula, egy gáramkelecsényi parasztleány, részeg volt s egyenesen nekijáratott a kompnak. Csakhogy éppen akkor a komp a tulsó parton volt s mivel a komp hidjának karfája nincs, a kocsi lovastól egyitt belezuhan a Gáram folyóba. A három, nagykendőbe burkolt asszony a kocsi alá esett s ott fulladt meg a vízben. A kocsisnak sikerült a vízből kilábolni s

egész éjjel bujdosott rémületében; másnap azonban önként jelentkezett a bíróságnál.

— (Véres verekedés.) A Hernád-utca 41. szám alatt levő vendéglőben tegnap táncmulatság volt, mely éjjel azzal végződött, hogy többen összevesztek. A késnek sűrűn akadt dolga, úgy hogy a mentőket kellett segítségül hívni. Ott helyen volt összeszúrva *Komját* István huszonegy éves ablaktisztító, *Kovács* Lőrinc kocsis is három szurt sebből vérzett. *Komját* a Rókus-kórházban ápolják. A verekedők közül előállították *Pörös* János husz éves és *Szemök* János huszonegy éves kocsisokat. — *Góczi* István huszonegy éves tamburas ma éjjel szerencsétlenül talált beleavatkozni egy a Lujza-utcában verekedő csoport közé. A végén bába szurták, a tettesek pedig elmenekültek. — Nagyban mulatott az éjjel a budafoki-ut 47. számú vendéglőben *Simon* István 69-ik gyalogezredbeli baka. Jókedvében *Szabó* Mihály nyolcvan-négy éves muzsikust azért, mert nem találta el a nótáját, egy sörös üveggel fejbe vágta. Súlyos sebével a Rókus-kórházba vitték.

— (Babona.) *Abrudbányán* a minap egy öreg asszony halt meg, kiről a babonás nép azt tartotta, hogy boszorkány. A boszorkányról pedig itt azt hiszik, hogy hiába temetik el, mert visszajön s ama lakókat, kikkel egy utcában lakott, mind elviszi magával. Ezt megakadályozandó, azután — így tartja a néphit — átszurkált a halott szívét tüzes nyárrsal szájába patkósszegeket, vasdarabokat tettek, hasra fektették s úgy zárták le a koporsóba. A temetés megtörtént, de az esemény híre a rendőrség tudomására jutott s ez a tetteseket kinyomoza, az ügyet a járásbíróhoz tette át.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az üzlet üzlet. *Octave Mirbeau*nak Franciaországban nagy sikert aratott drámája szombaton este került bemutatásra a Nemzeti Színházban. A darabot színre hozták Németországban s Bécsben is s bár *Octave Mirbeau*, a divatos francia regényíró, drámájának középpontjába olyan karaktert illeszt be, mely az általános pénzember egész emikus világnézetét magában egyesíti s amely a modern kor «közgazdasági Napoleonjait» teljesen kozmopolitikus világtársa helyezi, darabját Franciaországban kívül hüvösen fogadták. A mi közönségünk sem tudta kellő kíváncsisággal kíséreni a darabot. Az első felvonás elnyújtott dialogusai lazítják a drámai koncepció vasát, a második felvonás is elnyújtott, de ebben kárpótol bennünket a pénzember világlátásának és a francia nemesség tradíciójának heves összeütközése. A harmadik felvonásban csattan el a tulajdonképpeni point. A széles dialogusokon felépített darab 3-ik felvonásában drámai erővel bontja ki az expozé szálaít *Mirbeau* rutinos számitása. Lehatnak leányával való heves összekoccanása, kitagadása s nyomban utána fiának halálhíre, Lehatnak testben lélekben való visszavonulása, utolsó erőmegfeszítése a hirtelen s újból feléledt üzleti kapzsiságnak gyors változásai drámai erővel adták meg a befejezést. Am ezért a tömör drámai részért kár volt az első két felvonást meg nem rövidíteni. Így egységesebb lett volna a hatás s a közönség sem fáradt volna ki.

Gál Lehat szerepében emberfeletti munkát végzett. A cinikus, mindenkin keresztül gázoló pénzlovár financier szerepében alakító képességének csodálatos vonásait mutatta be. *Márkus* Emilia talán nagyon is sötét tónusban fogta fel szerepét s hangját is alig hallatta. Tökéletes volt *Nádai* a marquis szerepében. *Mihályfi* komolyan átérzte a szerelmes *Lucien* szerepét. *Helvey* *Laura* a zsörtölődő anya szerepében mutatott kitűnő alakítást. Xaviában *Náday* *Béla* tetszett. Kisebb szerepekben *Rózsahegyi*, *Horváth*, *Molnár*, *Gabányi* játszottak sok jellemző erővel.

A diszletek gyönyörűek voltak. A darabot *Molnár* *Ferenc* fordította.

* A nemzetközi színház. A «Nemzetközi Színház» cégére alatt rejtőző németesítő kísérlet úgy a sajtóban, mint színházi körökben nagy recenziust kelt. Az országos színész-egyesület középponti tanácsa rendkívüli ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy az úgynevezett nemzetközi színház ellen, amelynek tervéről most hírek szárnyalnak, széleskörű akciót intéznek. A nemzetközi vállalat cégére alatt

ugyanis német színházat sejtene, az ilyennek alapítását pedig mindenképpen meg akarják akadályozni. Mindenekelőtt emlékiratokat intéznek a kormányhoz, a fővárosi hatóságokhoz, valamint az *Ottomhoz* és *Ujságírók Egyesületéhez*.

* A Vigaszínház szerdán, november 25-dikén mutatja be *Berr* és *Gavault* *Flirt nagysád* című vígjátékát. Az új darab azonban nem szorítja le a műsorról az előző bohózatot, a *Csodagyermeket*, melynek még állandóan nagy a vonzóereje.

* *Fraknói* püspök alapítványa. *Fraknói* *Vilmos* püspök, szentjohbi apát, a nagynevű történettudós — mint a *Hircsarnok* jelenti, — örök időkre szóló fejedelmi alapítványt tett a magyar művészet javára. *Fraknói*, aki évtizedek óta lakik Rómában, az örök-város egyik legszebb pontján, a *Borghese-villa* közelében évekkal ezelőtt palotaszzerű házat építtetett magának, melyben hatalmas könyvtárát és muzeális gyűjteményét helyezte el. E házában vendégeül látta mindig azokat a tudósokat, akik a magyar történetírás érdekében a vatikáni könyvtárban buvátkodtak. A múlt évben *Fraknói* megvásárolta a házával szomszédos telket, amelyen egy másik palotaszzerű házat építtetett. E házában három nagy műterem és három lakás, több dolgozószoba és hozzátartozó helyiség van. *Fraknói* a minap levelet intézett az Országos Képzőművészeti Tanácshoz, melyben hivatalosan tudatja, hogy ezt a házat a magyar művészet javára ajánlja föl. A műtermek közül kettőt festőművész és egyet szobrász használnak állandóan és egyuttal ott is lakják. A többi helyiséget idővel költők és zeneszerzők foglalják el. *Fraknói* a három műterem betöltéséről már most óhajt intézkedni, még pedig olyformán, hogy a palotáját lakó három művész ellátásáról is gondoskodik s erre a célra nagyobb évi összeget szán. Az adományozó felszólítja a tanácsot, hogy a műtermek betöltésének ügyét vállalja magára, állapítsa meg a pályázat feltételeit és dolgozza ki a római magyar művészhasználatának egész rendszerét. A képzőművészeti tanács ez ügyben *Zsilinszky* *Mihály* közoktatásügyi államtitkár elnöklésével november 23-án, hétfőn tartja első ülését. A római magyar művészhasználat méltó társa lesz a francia, angol, spanyol és német művészeti akadémiának, melyeket államköltségen tartanak fenn s amelyek nagy szerepet játszanak az illető nemzetek művészetének fejlődésében.

* Országos irodalmi szövetség. Ily címen egyesület van alakulóban a fővárosban, melynek élén dr. *Jókai* *Mór* koszorus költőnk áll s most felhívást bocsát ki a nagy közönséghez, melyben belépésre szólít fel mindenkit. A felhívás szerint alapító tag lehet az, aki legalább 200 koronát befizet a szövetség céljaira. *Rendes* tagok: irodalmi és köznevelődési egyletek évi 40 korona; irodalommal hivatásosan foglalkozó magánosok évi 6 korona tagsági díj mellett. *Pártoló* tag lehet bárki, ha az évi négy korona tagsági díj befizetésére kötelezi magát. A tagok illetéktől díjtalanul kapják meg a szövetség kiadványait és pedig évenként 5—6 kötet, 6—7 ives, első-rangú magyar író tollából származó művet. Az első sorozat első kötete: *Jókai* *Mór*nak, a szövetség számára most készülő «Bona» című történelmi regénye lesz. A jelentkezések *Szundy* *Károly* szövetségi titkárhoz (Budapest, Luther-utca 1/A. földszint 1.) küldendők, a pénzküldemények pedig *Földes* *Imre* szövetségi pénztárnokhoz (Leszámitoló- és Pénzváltóbank, Budapest, Dorottya-utca 6. szám alatt) intézendők.

* A Nemzeti Szalon Aradon. Aradról jelentik: A Nemzeti Szalon által rendezett képkiallítást, amely a polgári iskola helyiségei két termében 300 képpel foglal helyet, tegnap ülést nyitotta meg *Institoris* *Kálmán* polgármester, kinek lelkes szavai után *Rózsa* *Miklós*, a Szalon titkára tartott beszédet. A megnyitáson nagy közönség volt jelen és vásárlási kedv is mutatkozott.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— A sütők harca. (Esküdtszéki tárgyalás.) A Sütők Szaklapja című lapban hét évvel ezelőtt erős támadások jelentek meg *Klemens* *Sándor* a sütők ipartestületének jegyzője ellen, akit olybá tüntettek fel ezen támadások, mintba őt inkorrekt dolgai miatt kidobták volna a katonaságtól, aki hivatali kötelességeit elhanyagolja s hivatali állása után jogtalan előnyöket és hasznokat szerez. Mindezeket felül még pöffeszkedő, tudatlan embernek nevezte *Klemens*et,

akire végül még a hamis tanulás vádját is ráfogta. A sértő cikk miatt Klemens Sándor ipartestületi jegyző rágalmazás és becsületsértés sajtóvétségei miatt sajtópört indított a cikk írója Tatár Dénes sőtörség ellen, akit a budapesti büntetőtörvényszék esküdt bírósága a múlt év június havában megtartott tárgyalás után — az esküdtek marasztaló verdiktje alapján — rágalmazás és becsületsértés sajtóvétségeiért el is ítélte 30 korona pénzbüntetésre. A vádlott ezen ítélet ellen semmisségi panasszal élt s a királyi Kuria — mivel a törvényszék az esküdtekhez intézett kérdések közül tévedésből kihagyta azt a kérdést, hogy a széles mederben lefolytatott bizonyítási eljárás során beigazolást nyert-e a vádlott inkriminált állításai? — megsemmisítette az ítéletet s új tárgyalást rendelt el. Ma volt ezen ügyben ezen újabb tárgyalás Zsitvay Leó elnöke alatt. A tárgyalás elején a védő azt az előterjesztést tette, hogy a törvényszék az esküdtek meghallgatása nélkül elévülés címén szüntesse meg ezen ügyben az eljárást azért, mert a királyi ügyészség még most sem vette át a vád képviselét. A törvényszék elutasította a védő előterjesztését, mivel Klemens Sándor, mint ipartestületi jegyző nem közhivatalnok s így a vád képviselére ő jogosult, nem pedig az ügyészség. A bíróság ezen határozata ellen a védő semmisségi panaszt jelentett be. Ezután Tatár Dénes beismerte a cikk szerzőségét s kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Ő a cikket a sőtörségedektől kapott adatok s a saját tapasztalatai alapján írta meg. Kérte, hogy a bíróság rendelje el a valódiság bizonyítását s e célból hallgassa ki a beidézett tanukat. A törvényszék rövid tanácskozás után helyt adott a kérelemnek s megkezdte a tanúk kihallgatását.

— A vásárfelügye ő panasz. Hembach Károly vásárcsarnoki főfelügyelő ellen — akinek egyik sajtópörében csak a múlt héten hozott ítéletet az esküdt bíróság — a vásárcsarnok hérlői közül számosan intéztek feljelentést. Hembachot különböző visszaélésekkel vádolva. A főváros fegyelmi hatósága ezeket a vádakot alaptalanoknak találta és felhatalmazta a főfelügyelőt, hogy a panaszosok ellen hamis vád címén tegyen feljelentést. A budapesti királyi ügyészség — mint most értesülünk — nem állapította meg a hamis vádat és az összes ügyiratokat átteszi a budapesti büntető járásbírósághoz, mert itt legelőbb csak rágalmazásról lehet szó.

NYILTTÉR. *) Vérgyógyítás. Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és bőrbajoknál.** Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van **Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.** Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Dagóást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Tallián és a pozsonyi gazdák. Tallián Béla földmívelési miniszter tudatta székfoglalását a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesülettel. Az egyesület válaszul a felterjesztésben köszöntötte az új minisztert.

Az agrárkölcsönök reformja. A magyar szőlőtermelők létevédekeihez vágó ez a nagy kérdés, mely a *Hazánk* hasábjairól került először a nyilvánosság elé. nemsokára a törvényhozást is fogja foglalkoztatni. A *Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete* ugyanis elhatározta, hogy az *agrárkölcsönök reformja* érdekében fölír a képviselőházhoz.

Tegnapelőtt, szombaton alakult meg a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének közgazdasági szakosztálya. Elnök lett *Bernáth Béla*, alelnökök: dr. *Hercegh Mihály* és *Rubinek Gyula* országgyűlési képviselő, állandó előadó dr. *Drucker Jenő*, az egyesület igazgatója. A szakosztály első sorban az *agrárkölcsöntörvény reformjával* foglalkozott, amiről dr. *Molnár Imre* nagyváradi jogakadémiai tanár tartott előadást. Hálával ismerte el, hogy az 1896-iki törvényhozás jóindulattal volt a magyar szőlősgazdák iránt, mert a törvény megalkotásával megakasztotta a szőlőbirtok elértéktelenítését s elősegítette a rekonstrukciót, de ez a törvényhozás a szőlőbirtokosok hiteligényeinek kielégítésére szolgáló agrárkölcsönöket rendkívül nagy, sőt *elviselhetlen terhekkel* alkotta meg. Tiltakozott azon felfogás ellen, mintha az agrárkölcsönök nagy hatással lettek volna a rekonstrukció elősegítésére. Szerinte az *agrár bank szőlőkölcsöneinek segítő jellegük nincs*, azok a mai pénzvizonyok között olyan drágák, hogy már az *uzszoa határát érintik* s azoktól mindenki szabadulni óhajt, mert a termelés a kölcsönnek költségeit, amelyek 7—8 százalék között ingadoznak, a mai értékesítési viszonyok között be nem hozza. Indítványozta, hogy a szakosztály mondja ki, hogy az *országgyűléshez intézendő kérvény* útján sürgetni kell a kölcsönök mellékes járulékaiknak és terheinek megszüntetését s a *tartalékalap képzésére vonatkozó intézkedés törlését*, úgy hogy az agrár bankot az állam kárpótolja. Kérte továbbá annak kimondását, hogy ártolyamvesztés senkit se terhelhessen, mert ez lehetetlenné teszi a visszafizetést. *Wimmer Imre* az előtte szóló adatait cáfolgatta s utalt a törvény közgazdasági és szociális céljaira, amelyek betöltettek. Szerinte kölcsönt ezen objektumokra kedvezőbb feltételek mellett nem lehetne kapni. Hozzájárult, hogy a törvényhozáshoz előterjesztés intéztessék, de azzal a megokolással, hogy a *termelés és az értékesítés válságba* jutott s a szőlőbirtok teherviselő képessége minimálisra lett. *Molnár István*, *Soós Miklós*, *Wimmer Imre* és *Bernáth Béla* többszözlésai után *Hercegh Mihály* alelnök, mint a szakosztályi ülés *egyhangú megállapodását* jelenti ki, hogy az előadó által kifejtettek alapján az egyesület kérvényt intéz a törvényhozáshoz.

A tojáskereskedelem megrendszabályozása. Az utóbbi időben sűrű panaszok hangzottak föl arról, hogy a magyar tojáspiacot a lelkiismeretlen és hazafiatlan közvetítők *selejtes áruval* túlhalmozzák. Ez a selejtes áru, ha külföldre kerül, a magyar tojás hírnevét rontja s közgazdaságunknak ezt az ifju, de sok reménnyel kecsegtető hajtását a visszaesés veszedelmével enyegeti. A sok panasznak most végre foganatja lett. Ugyanis a székesiőváros vásárcsarnokainak igazgatója a *tojáskereskedelem szabályozásáról* a következő rendeletet adta ki:

A vásárcsarnoki szabályrendelet 69. §-a szerint *romlott tojást a vásárcsarnokokban sem árusítani sem elhelyezni nem szabad.* Dacára ennek, az újabb időben az egyes árusok mégis hoznak selejtes lámpázatlan tojást a vásárcsarnokba. Miután az ily tojások árusítása kihágást képez, utasítottuk a csarnok felügyelősegeket, hogy a *romlott tojást árusítók ellen a legszigorubbán járjanak el.* Sajat érdekükben figyelmeztetjük tehát a tojáskereskedőket, hogy *csakis lámpázott tojást hozzanak forgalomba.* Az eladandó tojást átlámpázhatják akár odahaza, akár a vásárcsarnokok pinchehelyiségében, hol már évek óta tartunk e célra vil-

lyanos lámpákat, melyet ládánként 10 fillér használati díjért bárki, bármikor igénybe vehet. A tojáskereskedők figyelmeztessék ezenkívül be-küldőiket is, hogy csakis kifogástalan minőségű átlámpázott tojást küldjenek a vásárcsarnokokba. Kik áruhelyükön toltos, véresikos, záp, veresrothadásos vagy rohadt tojást tartanak, vagy kik a vásárcsarnokok tojáskereskedésébe oly láda tojást hoznak vagy küldetnek maguknak, melyben több a romlott tojás, mint a szokásos megengedett mennyiség: azok az 1876: XIV. t.-c. 14. §-a alapján *egészségügyi kihágás* miatt mindenkor fel fognak jelenteni.

Mezőgazdasági kiállítás a Székelyföldön. A gazdasági talpraállítás munkája között egyre elevebb tevékenység mutatkozik az erdélyrészi egyesületi életben is. Ennek jele, hogy a székelyföldi gazdasági egyesületek az *Erdélyi Gazdasági Egyesület* hatékony támogatása mellett *Marosvásárhelyen* nagyobb arányu, az egész Székelyföldet felölelő *általános mezőgazdasági kiállítást* rendeznek.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 20.000 métermázsza gyengén tartott áron.

Készáruüzlet.

Buza:

Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 8.15 korona, 100 mm. 80 k. 8.10korona, 300 mm. 80 k. 8.125 korona, 100 mm. 80 k. 8.025 korona, 100 mm. 80 k. 8.15 korona, 900 mm. 80 k. 8.00 korona, 100 mm. 80 k. 8.00 korona, 100 mm. 79.5 k. 8.10 korona, 100 mm. 78.5 k. 8.10 korona, 200 mm. 79.5 k. 8.— korona, 750 mm. 79.5 k. 8.— korona, 800 mm. 79 k. 8.10 korona, 200 mm. 78 k. 8.— korona, 300 mm. 78 k. 79 k. 8.075 korona, 100 mm. 79 k. 7.925 korona, 100 mm. 79 k. 7.90 korona, 100 mm. 78.5 k. 7.90 korona, 300 mm. 78.5 k. 7.70 korona, 100 mm. 78 k. 7.70 korona, 700 mm. 77 k. 7.85 korona.

Pestmegyevidéki: 300 mm. 80 k. 8.075 korona, 100 mm. 79 k. 8.— korona, 200 mm. 79 k. 8.— korona, 400 mm. 80 k. 7.95 korona, 300 mm. 79.5 k. 7.85 korona, 200 mm. 78 k. 7.90 korona, 1000 mm. 78 k. 7.80 korona, 2400 mm. 76.7 k. 7.70 korona, 100 mm. 76 k. 7.65 korona, 100 mm. 76 k. 7.50 korona.

Trencsényi: 3000 mm. 77 k. 7.70 korona.
Bácskai: 3000 mm. 77.7 k. 7.825 korona, 3000 mm. 76.7 k. 7.675 korona, 2550 mm. 76.5 k. 7.55 korona.

T.-Becsei: 4460 mm. 78.5 k. 7.70 korona
Szerémségi: 100 mm. 76.2 k. 7.50 korona.

Raktáraru: 1000 mm. 77 k. 7.55 korona.

Rozs: 150 mm. 6.45 korona, 500 mm. 6.25 korona.

Arpa: 450 mm. 5.45 korona, 150 mm. 5.60 korona, 500 mm. 5.625 korona.

Zab: 100 mm. 5.65 korona, 100 mm. 5.625 korona, 100 mm. 5.50 korona, 100 mm. 6.475 korona, 200 mm. 5.40 korona.

Tengeri: 500 mm. 5.775 korona.

Érték-tőzsde.

Szilárd megnvítés után a déli tőzsdén gyengült a nemzetközi értékek árfolyama. A helyi piacon a Leszámitoló bankrészvények árfolyama javult. Egyébként alig volt üzlet.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitei	—	—	673.—	674.25	674.25	—
Magyar hitel	—	—	743.50	745.0	745.25	—
Leszámitolóbank	—	—	462.50	462.50	—	—
Jelzálogbank részv.	—	—	517.—	517.—	517.—	—
Rimamurányi	—	—	478.—	478.—	478.—	—
Allamvasut	—	—	666.50	667.25	667.50	—
Városi villamos	—	—	326.50	326.50	326.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	—	—	673.50	—	—	—
Magyar hitelrészv.	—	—	745.75	—	—	—
Leszámitolóbank	—	—	462.50	—	—	—
Jelzálogbank részv.	—	—	517.—	—	—	—
Rimamurányi	—	—	478.—	—	—	—
Allamvasut	—	—	667.—	—	—	—
Városi villamos	—	—	326.—	—	—	—

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellemesebb hashajtó. Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: Lux Mihály, Múzeum-körút 7., Dr. Egger Leó, Váci körút 17., Török József, Király-utca és Andrassy-ut, Kartschmaroff A., Népszínházzal szemben, Fodor J. Sas-drogueria, Kerepesi-ut, Gara és Roib, József-körút 74., Fodor Márton, VII., Király-utca 41. és Váci-körút 10., Molnár és Moser, Koronaherceg-u., Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos, Andrassy-ut 78., Reiner és Társa, Buda, II., Fő-utca 12.

Szájpadlás nélküli amerikai műfogak

6 óra alatt tökéletesen lehet vele beszélni és rágni. 10 évi jótállás

Barna J.

egyedüli specialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében
BUDAPEST, VII. kerület, Kerepesi-ut 26. szám.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1903 november hó 24-én.

M. kir. Operaház.

A windsori vig nők.

Vig opera 2 felv. Zenéjét szerző: Nicolai. Kezdeté 7 órákor.

Nemzeti színház.

Báró és bankár.

Szomorú játék 3 felv. Irtá: Hugó Károly.

Kénytelen házasság.

Vígjáték 1 felv. Irtá: Molière. Kezdeté 7 órákor.

Népszínház.

A vándorlegény.

Nagy operette 3 felvonásban. Irtá: West és Schnitzer. Kezdeté 7 óra 4 or.

Vigszínház.

A csodagyermek.

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Gavault és Charvay. Kezdeté 7 órákor.

Király színház.

Aranyvirág.

Operett 3 felvonásban. Irtá: Martos Ferenc, zenéjét szerző: Huszka Jenő. Kezdeté fél 8 órákor.

Uránia.

Az éjfél nap országa.

Norvégia természeti csodái.) Százszinesen vetített és 22 mozgófényképpel. Irtá: Ráth István. Kezdeté fél 8 órákor.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 13. szám.

Igazgatóság: Leitner és Keleti.

Ma nagy ujdonság!

9 1/2 órákor! 9 1/2 órákor!

Hivatásos szerelem.

Bohózat, írta Szatir, rendező: Steinhardt G.

11 órákor! Végül!

A jövődő Palesztina.

Parodisztikus bohózat Caprice-től, rendezi Rott S.

Uj magánjelenetek, különösen kiemelendő Neumann Mina, Németország legjobb előadó-szubrettje.

A remek téliertben reggeli 5 óráig **Muneczy Lajos** zenekara hangversenyez.

Nappali pénztár: délelőtt 9—1-ig, délután: 3—6-ig.

Schoffola Ernő

A rugyantágyártás meghonosítója Budapest, VI., Andrássy-ut 2
Legjobb minőségű gummitömlők kerti feckendezésre árjegyzék ingyen.

Törlesztéses készpénz-kölcsön.

Aki földbirtokára törlesztéses készpénzkölcsönt akar felvenni, forduljon egész bizalommal a

Földhitel közvetítő vállalat-hoz

Budapest, VIII., Rákóczi-utca 2. sz.

100 korona után félévénkénti törlesztés-kamatával együtt jelenleg: 65 évre 2-25 kor., 50 évre 2-41 kor., 40 évre 2-90 kor., 30 évre 3-23 kor., 20 évre 3-95 kor. Beküldendő: Kataszteri birtokiv és telekkönyvi kivonat. Előleg nem kívántatik. Adós tartozását barmikor visszafizetheti. Az intézet nem mondhat fel. Convertálások bélyegmentesek. Prospektus és levélbeli felvilágosítás ingyen. Vidéki képviselők felvételnek.

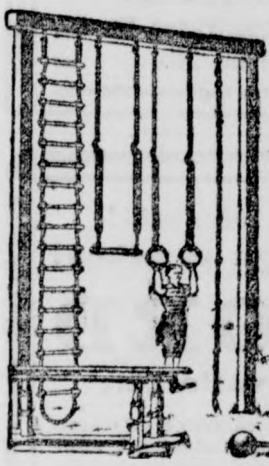
4%-os törlesztéses készpénzkölcsönt

20, 30, 40, 50 vagy 65 évtőkekamat-törlesztésre földbirtokra és nagyobb városi környékbeli házak, telkek II-ik és III-ik tételére 5 1/2—7% kamattal. Drágább tartozásoknak magasabb konvertálását, személyhitelt katonatiszteknek, papoknak, közisztviselőknél, birtokosoknak, kereskedőknek. Kétszázévesek és levdalmakra olcsó kölcsönöket birtokok adás-vételét, parcellázásokat stb. a legkiválóbb feltételekkel, szakszertűen és gyorsan lebonyolítja a

KÖZPONTI HITELFORGALMI INTÉZET

Budapest, VII., Szigetvári-utca 24. szám.

Beküldendő telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv, felvilágosításra pedig válaszdíj. Közzétettöknek Bacs, Temes, Torontál, Arad, Csanád és Pestmegyekben szép jövedelem.

Saját készítményű és amerikai tornaeszközök, tennisz, hálók, lábtörők, kókuszszőnyegek, valódi orosz sarcpók, pokrokok, zsákok, ponyvák és fehérruhakerítő-kötelek megbízható forrás

Seffer Antal
sporteszközök- és kötélgyártó ipartelepe
Budapest, IV., Károly-utca

boltszám 12.
(Központi városi épülete.)

Alapított: 1878.

TELEFON 15-58.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve.

1894

14, 16 forintért.

Legújabb szabású férfruhákat finom gyapjuszövetből mérték szerint készítek 1871

SCHÖR JENŐ, Dob-utca 12. sz.

Vidékre mérték utasítást díjmentesen.

Werndl-fegyverek

katonai puska-művegek által kipróbálva majdnem új állapotban

Gyalogsági fegyver	K 5.—	7.—	10.—
Rövid gyalogsági fegyver	K 8.—	12.—	15.—
Lovassági karabély	K 14.—	16.—	20.—
Lovassági karabély egészen új	K 25.—	30.—	40.—
Töltények darabja	K —	10 —	10 —
Fegyverszíj darabja	K 1.—	2.—	3.—
Szutyony hűvellyel darabja	K —	60	1.— 1.50
Lefauchoux revolver	K 4.—	6.—	8.—
Buldog revolver	K 6.—	8.—	10.—
Revolver táská	K 3.—	4.—	5.—

Fegyverekért jótállást vállalunk. Ar meg nem jelölése esetén köztép minőségű fegyvereket küldünk.

Tiller Mór és Társa

cs. és kir. udv. szállítók egyenruházati intézete Budapest, IV. Váci-utca 35. sz.

Magyar királyi államvasutak.

165.823/903. szám.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-sváci-vasuti kötelék.

Bern-Weissenbühl és Gross-Wabern állomások felvétele a fenti köteléki (gabona) díjszabás III. r. 2—4 üzetébe.

1904. év január hó 1-től visszavonásig, de legkésőbb 1904. év december hó 31-ig való hatályal, Bern-Weissenbühl és Gross-Wabern állomások, fenti köteléki (gabona) díjszabás III. r. 2—4 füzeteibe újabb felvételtek és a díjszabás VII. sz. betárolási csoportjába osztattak be.

A közvetlen díjtételek akként képezetnek, hogy a Bern állomás részére tennálto díjtételek Bern-Weissenbühl állomással való forgalomban 100 kg.-kint 1, Gross-Wabern állomással való forgalomban pedig 2 centimes fel-emelendők.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Csuz, köszvény

ellen hatásban felülmúlhatatlan a **Zoltán Béla** mert ezer és ezer esetben bebizonyult már, hogy még oly telegek súlyos baját is meggyógyította, kik 10—15 éven át hiába használtak szereket és gyógyfürdőket. 208

Üvegje 2 korona.

Zoltán Béla

gyógyszertárában.

Ü. cs. és kir. fenségo József főherceg udv. szállítója.

Budapest, V/64. Szabadság-tér.

Óvakodjunk!

Más Greensill-szájvizet használni, mint ezen eredeti bejegyzett védjeggyel ellátottat, mert az utánzatok a célnak nem felelnek meg.

Figyelem! A védjegy színe piros.

— Mindenhol kapható! —

Főraktarak:

Török József gyógyszerész, 1771 Budapest

Dankovszky István Budapest, V., Wurm-utca 5.

Arak: D. Rob. Greensill-szájviz ... 40 kr

... fogpor ... 40 c

... fogpasta ... 35 c

90 kr. Minden órajavítás arany, ezüst és drágakő beváltás a legmagasabb árban Schiller Izsó IV., Királyi Pár-utca 12. sz.

Magy. kir. államvasutak.

168.191/903. szám.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-vasuti kötelék sajtóhiba-helyesbítés.

Az osztrák-magyar vasuti-kötelék II. rész 4 díjszabási füzetéhez tartozó, 1903. évi november 1-től érvényes I. pótlék 40 oldalán Bályu és Zellendorf Ö. N. W. B. állomások közötti viszonylatban a díjtétel 100 kg.-kint 695 fillérről 295 fillérré helyesbítetik. Budapest, 1903 november 6-án.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak.

45.806/903. sz. F/IV.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérművek, botok, napernyők és esernyők stb. az alábbi felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett elfognak adatni.

Fiume állomáson 1903 november 23-án d. e. 9 órákor. Budapest keleti p. u. állomáson 1903 november 27-én d. e. 9 órákor.

Kis-Celt állomáson 1903 november 30-án d. e. 9 órákor. Budapest, 1903 november hóban.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a. Elismert legjobb harisnyák.

Feltétlen szabott és olcsó árak. — Feltétlen szabott és olcsó árak

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerinti megrendésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök. 102

Elegáns női ruhákat

készítik saját műhelyemben, mérték szerint 15.- és 18.- frtért. A 18 forintos ruhák 2 frt 50 kros divatkelemből készülnek. Elegáns **cibellu-kosztüm**, reformalji és paletó, az őszi és téli divat mintaképe, galérok és grellókkal díszítve 13.- frt és feljebb. **Silkés őrzi paletok fekete vagy színesben 5.50, 6.50 frt és feljebb. Sivatós alkak reformszabásában** bandókkal vagy applikációval díszítve 4.50, 5.50, 6.50, 7.50 és feljebb. Vidéki megrendéseket lelkiismeretesen eszközölök, meg nem felelő kicserélek. Mérték-megadás: felső- és alsóbőség, nyakbőség, ujj hossza, aljhossz elegendő vagy egy jólálló derék bekitűdése. Kivánatra mintákat küldök. Több ruha biztos megrendelésénél szabaszomat mintákkal és divatlapokkal vidékre is küldöm. (187)

BRUCK ZSIGMOND
CESENGERY-UTCA 35. ANDRÁSSY-UT 61. SAROK.

I. Angol férfi- és gyermekruha-áruház.

Olcsó, szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Saját készítményű férfi- és gyermekruha áruhaza.

Manyar gyártmány!

ASZODI S. * és TÁRSA

férfiszabó-mester.

VIII., Kerepesi-ut 41.
(Adria-szálló épület.)

Nagy választék angol és francia divatkelemben. Mérték szerinti megrendéseket az általánosan elismert 14 frt árakban a legújabb divatkelemből készíttetnek. Vidéki megrendések pontosan eszközöltetnek. 162

Budapest legnagyobb szőrme bevásárlási forrása. Oriási raktár divatos Szukunysz Sztóla gallérokban. Viszont csodának ritka alkalom.

TSUK MIKSÁNÁL, ANDRÁSSY-UT 31. SZ. KIRÁLY-UTCA 38. SZ.

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelésért tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy **életnagyságu fényképet teljesen ingyen**

készít há kivételben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglalattatik, az önköltségünket, 1 frt 50 krt számítunk.

Az ipar 12 forint 1 darab összecsuksukható vaságy adólsodrony-betéttel, 3-résű matraccal és terítővel.

csodája! 12 forint 50 krajóár egy darab selyempaplan todorral és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis **GICHNER ÜSTVÉREK BUDAPEST, Múzeum-körut 27.**

Paplan- és matraccyár, szőnyeg- és vabutorraktár.

Arjegyzekeket bérmentve és ingyen küldünk.

— Alapítottatt 1854. évben. —

Ablakvédő-, faredő- és redőfengely-gyár.

KALLAB V. Ruth József utóda

BÉCS

XVII., Hernalser Hauptstrasse Nr. 52.
XVII., Bergsteigasse Nr. 28. 153

Arjegyzekeket kívánatra ingyen küldetük.

Eddig nem létezett!!

Páratlan a maga nemében!

REKORD

műintézet vállalata,

mely hazai szegénysorsú akadémia művészekből alakult és céljuk a nagyközönségnek alkalmat nyújtani igazán művészi munkák olcsó beszerzésére. Kérjük a n. é. közönség b. pártfogását, mert ezáltal alkalmat nyújt az elnyomott művészeknek pályájuk folytatására. Jó munkáért kezesseget vállalunk, bármely rossz fénykép után is.

Arak minden utánfizetés nélkül.

Életnagyságu krétarajzok v. nagyítások papírral együtt	5 K.
Életnagyságu pasztellfestmény papírral együtt	8 "
Életnagyságu olajfestmény	12 "
Akvarell	12 "

Vidéki megrendelések utánvétel, minden kép után 1 kor. csomagolást díj fizetendő

98 **Müterem:**
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

TÖRVÉNYDÉ.

Ellismerő nyilatkozott az „Erzsébet” állami nőiskolától. Dus választékban készítes kézi munkák kaphatók **CZANKA ROBERT** Budapest, IV., Párisi-utca 5. (volt Zsib-árus-utca). — Egyedüli kézimunka üzlet, mely művészi irányra súlyt fektet. — Vidékre arjegyzekeket bérmentve. **Congress függönszövetek** sima és ajuros óriási választékban, minták ingyen és bérmentve.

Brázay-féle sósborszesz.

Használati utasítás minden füveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

173 **Pénzt, sok pénzt,**

havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét E 956. jellege alatt a következő címre: Annoncen-Abtheilung des „Merkur” Mannheim, Meerfeldstr.

Balaton csarnok V. Vadász- és Hajnal-u. sarok.

Saját épületében **kávéház és szálloda**

ma megnyit ujonnan átalakítva. **Naponta kitünő cigányzene.** Szálloda-szobák 3 korona. Ker. utasoknak 20% engedmény. Tisztelettel!

157 **Veszprémi Steiner Sándor.**

Magyar üveghiztosító-társaság

Budapest, Váci-körut 31. sz.

biztosít üveghiztosítókat portálakban, üvegtáblákban egész építményeknél, a legolcsóbb díjra, és a legpontosabb leszámlítás mellett. Több evre szóló biztosításra tetemes kedvezmények. Elvállal szállítási biztosításokat is. Egyes ügyeöket kerestetnek. 1054

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOLOSÓBA.

PAP, PAP, PAP

LAN, LAN, LAN

FÖSSZENAJTHATÓ VASÁGY I. ACÉLSODRONY 3-KIVEHETŐ MATRACCAL 10 frt. AGYSETÉT 5 frt.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. sz.

Arjegyzekeket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árak kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homokta/ajon.

Ezre azonban nem minden szőlőfa az a más (bar mind kuszó természetű, mert nagyobbreszt, ha meg is, természet nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lúgasnak alkalmas fajokat ültetnek, azok bőven ellátják hazánkat az egész szőlőveszede en a leg-ünnöbbs muskataly és más edes szőlőkkel. — A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincs ogy haz, melynek fala mellett a legesekelyebn gondozással felnevelhető nem volna. ezenkívül mas épületeknek, kerteknek, kertieseknek stb. a legremekebn díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyveure használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem. — A fajok ismeretéseire vonatkozó színes flynyomatú katalógus barkinek ingyen és bérmentve küldetük meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Cím: Ermelleki első szőlőültvénytelep N.-Kágya, u. p. Székelyhid.

BUTOROK

a legegyszerűsöbötől a legfinomabb kiviteleg legjutányosabban kaphatók ugy készpénzért, mint részletfizetésre **HEHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknel **Budapest, VI., Teréz-körut 8.** (Andrássy-ut közleében). Képes arjegyzekeket ingyen és bérmentve.

Nyomatott a «Stopaneum» körtorgó gépén Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.